

KAKO MALI JUNAK VARUJE PLANET

ANDREJA JELEN MERNIK

KOLOFON

Kako mali junak varuje planet

Ideja: člani študijskega krožka *Rešimo planet – ustvarimo bolj zelen svet*

Zapisala: Andreja Jelen Mernik

Format: PDF

Naslov URL: <https://alfabet.si/Kako-mali-junak-varuje-planet.pdf>

Celje, 2025

Izdal: Alfabet, d.o.o.

Katalogni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

[COBISS.SI](https://nuk.oxfordscholarship.com/view/10.1017/9789610726647)-ID [232404227](https://nuk.oxfordscholarship.com/view/10.1017/9789610726647)

ISBN 978-961-07-2664-7 (PDF)

Vsebina

KO JAKOB ŠE NI POZNAL MOČI SVOJIH DEJANJ	4
JAKOB IN ČAROBNA PIPA	5
JAKOB IN SKRIVNOSTNA LUČ.....	8
JAKOB IN ČUDEŽNI KROŽNIK	9
JAKOB IN VRATA, KI SE NISO ZAPIRALA.....	12
JAKOB IN PLASTIČNE VREČKE	15
JAKOB IN POSUŠENI FLOMASTRI	16
JAKOB IN RAZTRGANE NOGAVICE	20
JAKOB IN GORA UMAZANEGA PERILA.....	23
JAKOB IN ZAGRNJENE ROLETE.....	26
JAKOB IN STARA OBLAČILA.....	29
JAKOB IN ČAJ BREZ ODPADKOV.....	32
JAKOB IN NJEGOVA IZVIRNA IDEJA ZA PREVOZ.....	34
JAKOB IN ČUDEŽNO MILO	36
JAKOB IN ČAROBNA METLA.....	38
JAKOB IN PENEČA UČNA URA.....	40
JAKOB IN SKRIVNOSTNI VRTNARSKI ŠKORENJ.....	43
JAKOB IN BABIČINA KOSILA	45
JAKOB IN ČAROBNO JABOLKO	47
JAKOB IN ZAMAZANA OKNA.....	50
JAKOB IN SKRIVNOSTNI GOSPOD VREMENAR	52
IN KAKO SO PRAVLJICE NASTALE?	54

KO JAKOB ŠE NI POZNAL MOČI SVOJIH DEJANJ

Jakob je bil navihan in poln energije, a o naravi ni veliko razmišljal. Nič čudnega, saj se mu nikoli ni zdelo, da bi njegova dejanja lahko imela kakšne posledice.

Ko si je zjutraj umival zobe, je pustil vodo teči. "Kaj pa je to takega? Saj je vode dovolj!" si je mislil.

Ko je zajtrkoval, je na pol pojedeno jabolko brez pomisleka vrgel v smeti. Ko mu je mama ponudila domači kruh, je raje segel po zapakiranem belem toastu iz trgovine. "Ta je boljši," je rekel, ne da bi se zavedel, da domači kruh ni zavrt v plastiko in ni pripotoval od daleč.

Njegova soba je bila vedno polna prižganih luči in elektronskih naprav, tudi ko jih ni uporabljal. "Luč naj bo prižgana, drugače je pretemno!" je zatrjeval, čeprav ga sploh ni bilo v sobi.

Tudi na poti v šolo ni razmišljal o tem, kako bi lahko prispeval k varovanju okolja. Najraje je imel, če sta ga starša peljala z avtom, čeprav je bila šola blizu.

Jakob ni bil slab fant. Le pomislil ni, da bi njegovi vsakdanji opravki lahko vplivali na naravo. Toda nekaj se bo kmalu spremenilo ... nekaj ali nekdo mu bo odprl oči in mu pokazal, da lahko tudi on postane junak planeta!

JAKOB IN ČAROBNA PIPA

Jakob je živel v majhni, slikoviti vasici, kjer je narava še vedno kraljevala in je zjutraj ptičje petje odmevalo iz za zelenih gričev. Bil je radoveden in iskriv, a včasih tudi precej nagajiv. Rad je lovil žabe ob potoku, spuščal papirnate ladvice po mlaki in raziskoval skrite kotičke gozda. Vendar je imel grdo razvado, ki je razjezila vse v njegovi hiši – nikoli ni zapiral pipe, ko si je umival zobe.

Jakob je zjutraj veselo priskakljal iz postelje, pohitel v kopalnico in si začel umivati zobe. A medtem ko je veselo ščetkal in hkrati pel svoje izmišljene pesmi, je voda iz pipe neprestano tekla. Šumela je v umivalniku, brbotala v odtoku in odtekala nekam daleč, brez kakršnegakoli premisleka.

Njegova mama je to opazila že mnogokrat. Z zaskrbljenim glasom mu je govorila: "Jakob, zapri pipo, ko si umivaš zobe! Voda se ne dela sama od sebe."

"Saj ni panike, mami," je vedno odvrnil Jakob. "Vode imamo veliko, nikoli je ne bo zmanjkalo!"

Toda Jakobova mama se ni vdala. "Voda je dragocena," mu je dejala. "Če jo zapravljamo, se lahko zgodi, da je nekoč ne bo dovolj za vse."

Jakobu njene besede niso bile všeč. Misli je, da pretirava. Ponavljal si je, da voda vedno teče, kadar jo potrebuje, zato je zapiranje pipe nepotrebno.

Nekega večera, ko je Jakob spet stal pred umivalnikom in si ščetkal zobe z velikim odmerkom pene v ustih, se je zgodilo nekaj zelo nenavadnega. Voda iz pipe je nenadoma prenehala teči. Namesto kapljanja je Jakob zaslišal tih, a jasen glas: "Jakob, zakaj me zapravljaš?"

Jakob se je presenečeno ozrl naokoli. "Kdo govori?" je vprašal z zobno ščetko v ustih.

"Jaz sem tvoja pipa," je rekel glas. "Imava problem, ki ga morava rešiti."

Jakob je odprl oči na široko in si obrisal usta. "Pipa govori? To je res čudno!"

"Čudno je, da si tako nepremišljen z vodo," je nadaljevala pipa. "Ali sploh veš, koliko truda je potrebnega, da voda pride do tvoje pipe?"

Jakob je skomignil z rameni. "Ne, ampak saj to ni moja naloga. Voda je vedno tu."

"Oh, Jakob," je zavzdihnila pipa, "tako misli veliko ljudi. Toda voda ni nekaj samoumevnega. Če želiš, ti lahko pokažem, kako dragocena je."

Jakobu se je zdelo, da sanja. "Prav," je rekel. "Pokaži mi."

Nenadoma je začutil, kako ga obdaja svetloba. Ko je odprl oči, je bil na povsem drugem kraju. Okolica je bila vroča in suha. Zemlja je bila razpokana, sonce je neusmiljeno žgalo in tam je

stal majhen vodnjak. Pred njim je stala skupina otrok, ki so čakali v vrsti, da bi si natočili majhno vedro motne vode.

"Kaj je to za eno mesto?" je vprašal Jakob.

"To je suha dežela," je odgovorila pipa, ki je zdaj lebdela ob njem. "Tukaj ljudje ne morejo preprosto odpreti pipe, da bi dobili vodo. Morajo hoditi kilometre daleč, da jo prinesejo domov komaj dovolj za en dan."

Otroci so ga pogledali in se mu nasmehnili. Eden izmed njih, deček njegove starosti, je rekel: "Voda je pri nas darilo. Z njo moramo ravnati previdno."

Jakob je opazoval, kako skrbno so otroci točili vodo in pazili, da niti ena kaplja ni šla v nič. Postal mu je tesno pri srcu. Spomnil se je, kako je doma pustil, da voda teče brez premisleka.

Ko ga je pipa vrnila nazaj domov, je bil Jakob globoko zamišljen. Pred očmi je imel podobo otrok, ki so skrbno pazili na vsako kapljico vode, medtem ko je sam tako brezbrizno pustil, da je odtekala v nič.

Tisto noč je Jakob, prvič v življenju, zaprl pipo med ščetkanjem zob. Zdelo se mu je, da sliši pipin šepet: "Vsaka kaplja šteje."

Naslednje jutro je mama opazila, da iz pipe ni več tekla voda med Jakobovim umivanjem zob. "Kaj pa je to?" je začudeno vprašala. "Preprosto," je odgovoril Jakob in se nasmehnil. "Spoštujem vodo."

Od tistega dne naprej je Jakob postal pravi vodni varuh. Prijateljem je pripovedoval zgodbo o suhi deželi in jim razlagal, zakaj je pomembno, da varčujemo z vodo. Na koncu je prepričal celo svojo učiteljico, da so organizirali dan varčevanja z vodo, kjer so se vsi učili, kako lahko s preprostimi dejanji pomagajo planetu.

Jakob je postal vzornik svoje vasi in dokazal, da lahko tudi majhna sprememba pri enem otroku sproži velike spremembe v skupnosti.

JAKOB IN SKRIVNOSTNA LUČ

Jakob, navihani deček, je bil znan po svojih malih, a vztrajnih navadah. Medtem ko je postal pravi strokovnjak za varčevanje z vodo, saj je nedavno spoznal, kako dragocena je, pa je imel še eno razvado – nikoli ni ugasnil luči, ko je zapustil sobo.

Mama ga je večkrat opozorila: "Jakob, ko greš ven iz sobe, ugasni luč!"

"Ampak, mami," je odvrnil Jakob. "Luč ni voda. Svetloba je preprosto tu, nič ne bo, če pustim luč prižgano."

Jakobov oče se je nasmehnil, a dodal: "Jakob, elektrika ne nastane kar iz zraka. Nekje jo moramo pridelati in to ima vpliv na naš planet."

Jakobu se je zdelo to čudno. "Saj ni videti nobenega dima, ko prižgem luč," je rekel in skomignil z rameni.

Nekega večera, ko je Jakob odšel spat, se je zgodilo nekaj nenavadnega. Komaj je zatisnil oči, je njegovo sobo napolnila mehka svetloba. Pogledal je proti stropu in ugotovil, da ne sveti žarnica, ampak drobcena čarobna krogla, ki je lebdela sredi sobe.

"Kdo si ti?" je vprašal Jakob, presenečen, a radoveden.

"Sem duh energije," je odgovorila krogla. "Prišla sem, ker si pozabil ugasniti luč že dvajsetič ta teden. Čas je, da izveš, od kod prihajam."

Jakob je nameraval ugovarjati, a preden je lahko kaj rekel, se je znašel pred velikim dimnikom, iz katerega je v nebo bruhal gost, siv dim. Okoli njega so bile tovarne in stroji, ki so proizvajali neprekinjen ropot. V zraku je bilo čutiti težek vonj.

"To pa je termoelektrarna," je rekla svetleča krogla. "Tu kurijo premog, da ustvarijo elektriko. A cena je visoka – onesnažen zrak, uničena narava in velike količine odpadkov."

Jakobu je bilo neprijetno. "Ali vsaka prižgana luč to naredi?" je vprašal.

"Vsaka luč porabi energijo," je odgovoril duh energije. "Če jo uporabljaš pametno, pomagaš ohraniti naravo in čisti zrak. Če pa jo zapravljamo, postane svetovno breme."

Še preden je Jakob lahko kaj rekel, ga je duh energije odnesel na vrh hriba, kjer je videl svojo vas. Gledal je na hiše, od katerih so nekatere svetile v temi, nekatere pa so bile popolnoma temne. "Vsakič, ko luč pustimo prižgano, čeprav je ne potrebujemo, trošimo energijo," je rekla krogla. "Če bi vsakdo pustil luči prižgane ves dan in vso noč, bi v termoelektrarnah morali pokuriti toliko premoga, da bi ves naš zrak postal težak in siv, kot si videl prej. Ampak če vsak ugasne luči, ko jih ne potrebuje, pomagamo ustvariti lepšo prihodnost."

Jakob je prikimal in čutil, kako mu srce bije hitreje. Končno je razumel.

Ko se je prebudil, je bil spet v svoji postelji. V sobi ni bilo več čarobne krogle. Tistega jutra, ko je odšel iz sobe, je prvič ugasnil luč za seboj.

Mama ga je opazovala in presenečeno vprašala: "Si ugasnil luč? Jakob, kaj se dogaja?"

"Zdaj vem, kako pomembna je energija," je rekel Jakob in se nasmehnil. "Vsaka luč, ki jo ugasnemo, pomaga naravi."

Od tistega dne naprej Jakob ni bil več "nagajivi Jakob," ampak "modri Jakob." S prijatelji v šoli je celo pripravil plakat z naslovom *Ugasni luč, pomagaj naravi!* in naučil vse v svoji vasi, da se svetloba ne prikaže kar iz nič. In tako je Jakob z vsako ugasnjeno lučjo pomagal naravi, da je ostala čista in lepa.

JAKOB IN ČUDEŽNI KROŽNIK

Jakob je bil navihan deček z velikim apetitom – vsaj na pogled. Na krožnik si je vedno naložil veliko porcijo krompirja, mesa in solate. Toda ko je prišel čas, da poje obrok, je bil njegov krožnik vedno bolj poln, ko je odhitel iz mize.

"Jakob, spet si pustil toliko hrane!" ga je opozorila mama. "Kolikokrat ti moram povedati, da hrana ni za stran!"

"Ah, mami," je rekel Jakob z rameni. "Kaj pa bo nekaj krompirja in solate spremenilo? Saj to zraste zastonj na našem vrtu."

A mama ni bila prepričana. "Hrana je dar narave," mu je rekla. "Če jo zavržemo, tratimo delo ljudi in vire, ki so bili potrebni, da je prišla na naš krožnik."

Jakob je zavzdihnil. To se mu je zdelo le še eno mamino pridiganje.

Tisto noč pa se je zgodilo nekaj nenavadnega. Jakob je v sanjah zaslišal glasno trkanje in odprl oči. Na nočni omarici je stal njegov krožnik, ki pa ni bil navaden krožnik. Bil je čaroben – imel je oči, usta in celo drobne roke, s katerimi je jezno trkal po mizi.

"Jakob!" je rekel krožnik. "Dovolj imam, da me vedno pustiš napol polnega. Misliš, da se hrana na meni pojavi kar sama? Zdaj boš videl, kaj vse se skriva za vsakim obrokom!"

Jakob je hotel nekaj reči, a krožnik ga je že zagrabil in oba sta nenadoma odletela skozi okno v nočno nebo.

Prva postaja je bila polje krompirja, kjer so delali kmetje. Jakob je videl, kako zgodaj zjutraj vstajajo, kako težko kopljejo zemljo in sadijo gomolje. "Vsak krompir na tvojem krožniku je bil vzgojen z znojem teh ljudi," je rekel krožnik. "Kako misliš, da se počutijo, ko ga zavržeš?"

Jakob se je počutil nekoliko nelagodno.

Naslednja postaja je bila hlev, kjer je opazoval krave, kako jih molzejo in skrbijo zanje, da dobijo mleko in meso. Nato ga je krožnik odnesel v tovarno, kjer so ljudje pripravljali olje, moko in vse druge sestavine.

"Vsaka jed na tvojem krožniku je rezultat trdega dela, Jakob," je rekel krožnik. "Poleg tega za vzgojo hrane porabimo veliko vode in energije. Ko hrano zavržeš, gre vse to v nič."

Jakob je prikimal. Končno je začel razumeti.

"Zdaj pa poglej, kaj se zgodi s hrano, ki je zavržena," je nadaljeval krožnik in ga odnesel na ogromno smetišče. Jakob je videl kup hrane, ki je gnila, obkrožena z muhami. V zraku je bilo čutiti težak vonj, in krožnik je pojasnil: "Ko hrano zavržemo, nastanejo plini, ki onesnažujejo zrak in naš planet."

Jakob je zmajal z glavo. "Nisem vedel, da je tako hudo."

Ko se je Jakob vrnil domov in se prebudil, je bilo jutro. Njegov krožnik je bil spet navaden in tiho ležal na mizi. A Jakob je bil od tistega dne drugačen.

Ko je prišel čas za kosilo, je pojedel vse, kar je imel na krožniku. Mama ga je pogledala presenečeno. "Jakob, si pojedel vse? To je nekaj novega."

"Vem, mami," je rekel Jakob. "Zdaj vem, koliko truda in virov je potrebnih, da imamo hrano. Nikoli več je ne bom puščal na krožniku."

Jakob je postal pravi zgled za vse okoli sebe. S prijatelji v šoli je tudi pripravil plakat z naslovom *Prazni krožniki rešujejo planet!* in s svojim zgledom učil druge, da je treba spoštovati hrano.

Od takrat naprej na Jakobovem krožniku ni ostala niti drobtinica, in njegov krožnik se ni več pritoževal.

JAKOB IN VRATA, KI SE NISO ZAPIRALA

V zimskem času, ko so bili hribi okoli vasi pobeljeni s snegom in je veter zavijal okoli hiš, je bil Jakob znan po svoji posebni navadi – nikoli ni zapiral vrat za seboj. Ko je šel skozi vrata, jih je vedno pustil odprta na stežaj.

"Jakob, spet si pustil vrata odprta!" je vzkliknila mama, ko je hladen zrak zavel v kuhinjo. "Ne veš, koliko energije porabimo, da ogrejemo hišo, potem pa jo ti spuščaš ven!"

"Ampak, mami," je rekel Jakob. "Saj samo malo prezračim."

Mama se je prijel za glavo. "Jakob, vsakič, ko spustiš topel zrak ven, mora peč delati močneje, da ogreje hišo. To pomeni več energije in več goriva!"

"Peč je močna, mama, prenese to," je odvrnil Jakob, stekel ven in spet, kot po navadi, pustil vrata odprta.

To noč pa se je zgodilo nekaj čudnega. Jakob je bil že skoraj v sanjah, ko je zaslišal globok, glasen glas, ki je prihajal iz hodnika.

"Kdo pušča vrata odprta?" je grmelo. Jakob je prestrašeno odprl oči in se odpravil pogledat, kaj se dogaja. Pred vhodnimi vrati je stal velikanski par vrat, ki so oživila. Imela so oči, usta in dve veliki leseni roki, ki sta se prepletali ob telesu.

"K-kdo si ti?" je zajecjal Jakob.

"Jaz sem duh vrat," je rekel glas. "Prišel sem, ker imaš navado, da me puščaš odprtega, in to na škodo tvoje družine in narave. Čas je, da izveš, zakaj so vrata tako pomembna!"

Prej kot je Jakob lahko odgovoril, so ga vrata zagrabila in potegnila skozi svoj leseni okvir. Naenkrat se je znašel na prostranem polju, kjer je snežilo in je leden veter bril okoli njega. V daljavi je videl hišo, ki je bila brez vrat. Iz nje je neprestano uhajal topel zrak, okoli nje pa so se kopičili ledeni kristali.

"To je hiša brez vrat," je rekel duh vrat. "Toplota uhaja iz nje, kar povzroči, da mora hiša porabiti trikrat več energije, da ostane topla. Poglej!"

Jakob je videl, kako je dimnik hiše bruhal debele oblake dima. "Vsakič, ko vrata pustiš odprta, je, kot da tvojo hišo spremenimo v tole."

Vrata so ga nato popeljala v klet, kjer je gorelo gorivo, da je ustvarjalo energijo. V zraku je bil vonj po dimu, povsod so bili premog in saje. "Gorivo, ki ga porabimo za ogrevanje, ne pride kar iz nič," so razložila vrata. "S tem, ko spuščáš toploto iz hiše, povzročáš, da moramo več kuriti in onesnaževati naš planet."

Nazadnje so ga vrata odpeljala v majhen gozd, kjer so bila drevesa že močno poškodovana. "Veš, Jakob," so rekla vrata. "Vsako drevo, ki ga podremo za kurjavo, pomeni manj čistega zraka za nas. Ti vsakič trošiš toploto, ko me pustiš odprta."

Jakob je pokimal in utihnil. Zdaj je razumel, da gre za več kot le malo hladnega zraka v hiši.

Ko se je prebudil, je bil spet v svoji postelji, a od tistega dne naprej je bil Jakob bolj pozoren. Vsakič, ko je šel ven, je za sabo zaprl vrata.

Mama je opazila spremembo in se nasmehnila. "Jakob, si zaprl vrata? Kje je tvoj izgovor o 'svežem zraku'?"

"Zdaj vem, da to ni samo svež zrak, mama," je rekel Jakob. "To je toplota, ki jo moramo čuvati, da skrbimo za naš planet."

Jakob je svojo novo navado prenesel tudi v šolo. S sošolci so pripravili plakat z naslovom *Zapri vrata – toplota šteje!* in šli od hiše do hiše po vasi, kjer so ljudi učili, kako lahko z zapiranjem vrat prihranijo energijo.

Od takrat naprej so bila vrata v Jakobovi sobi vedno zaprta, toplota pa je ostajala tam, kjer je bila najbolj potrebna – doma.

JAKOB IN PLASTIČNE VREČKE

Jakob je imel posebno navado – vsakič, ko je z mamo šel v trgovino, si je na blagajni vzel plastično vrečko. Ni mu bilo mar, če so doma imeli že cel kup vrečk, niti ni nikoli pomislil, kje vse te vrečke na koncu pristanejo. Ko je prinesel stvari domov, je vrečko kar takoj vrgel v smeti.

"Jakob, zakaj vedno vzameš novo vrečko v trgovini?" ga je vprašala mama, ko je videla, kako je v smeti vrgel še eno plastično vrečko.

"Saj je samo ena vrečka, mami," je rekel Jakob. "Kaj pa to spremeni?"

Mama ga je opozorila: "Jakob, vsaka plastična vrečka, ki jo vzameš in zavržeš, ostane na svetu zelo dolgo časa. Plastika se skoraj ne razgradi, lahko pa zelo škodi naravi in živalim."

Ampak Jakob se je le nasmehnil. "Ne bodi tako resna, mami," je rekel. "To je tako majhna stvar."

Te noči, ko je Jakob trdno spal, je nenadoma zaslišal šumenje. Ko je odprl oči, je zagledal cel kup plastičnih vrečk, ki so se zbrale okoli njegove postelje.

"Jakob!" so zavpile vrečke v en glas. "Tvoja brezbrižnost nas je pripeljala sem!"

"Vvv-vrečke? Kaj se dogaja?" je vprašal Jakob in se prestrašeno zavil v odejo.

"Mi smo plastične vrečke, ki si jih ti vzel v trgovini in nato zavržel. Zdaj ti bomo pokazale, kaj se zgodi z nami, ko nas vržeš stran!"

Preden je lahko karkoli rekel, so ga vrečke dvignile v zrak in ga odnesle skozi okno. Pristal je na ogromnem smetišču, kjer so bile gore plastičnih vrečk, steklenic in različnih odpadkov.

"To je kraj, kjer večina nas konča," so mu razložile vrečke. "Tukaj bomo ostale še stotine let, ker se plastika razgrajuje zelo počasi."

Jakob je osuplo opazoval. "Ampak... zakaj ne morete preprosto izginiti?"

"Plastika ne izgine," so pojasnile vrečke. "Poglej še to!"

Nenadoma so ga odnesle na plažo, kjer so valovi naplavljali plastične odpadke. Med njimi so bile tudi vrečke, ki so jih nosili morski tokovi. Videli so mrtvo želvo, zapleteno v plastiko, in galeba, ki je poskušal pojesti koščke vrečke.

Jakob je pokrill usta. "Joj, tega pa nisem vedel."

"Seveda nisi," so rekle vrečke. "Toda vsaka vrečka, ki jo vzameš in zavržeš, lahko škodi živalim in naravi. Zdaj pa poglej še to!"

Odnesle so ga še na kraj, kjer so otroci čistili reko, polno plastičnih odpadkov. Vsi so nosili rokavice in vreče, v katere so nabirali plastiko. "Vidiš te otroke?" so rekle vrečke. "Oni se trudijo popraviti škodo, ki jo ljudje povzročajo, tudi zaradi takšnih, kot si ti."

Jakob je bil tiho. Občutil je velik sram.

Ko se je vrnil domov, se je prebudil v svoji postelji, a izkušnja ga je spremenila. Naslednjič, ko je šel z mamo v trgovino, je s seboj prinesel veliko bombažno vrečko.

"Jakob, imaš svojo vrečko?" je presenečeno vprašala mama.

"Ja, mami," je rekel Jakob in ponosno dvignil vrečko. "Plastičnih vrečk ne bom več jemal. Škodijo naravi in živalim. Naučil sem se, da je bolje imeti vrečko za večkratno uporabo."

Mama se je nasmehnila in ga objela. "Zelo sem ponosna nate, Jakob."

Jakob je začel širiti svoje novo znanje tudi med prijatelje. Z njimi je pripravil predstavitev o škodi, ki jo povzroča plastika, in vsem predlagal, da uporabljajo vrečke iz blaga. Z vsakim dnem je bilo v njihovi vasi manj plastičnih vrečk in več ljudi je postajalo pozornih na to, kako skrbijo za okolje.

Jakob pa je bil vesel, da je postal del rešitve in ne več del težave.

JAKOB IN POSUŠENI FLOMASTRI

Jakob je bil zelo ustvarjalen fant. Rad je risal, barval in ustvarjal zanimive podobe. Imel je tudi polno škatlo flomastrov vseh barv. A imel je eno težavo – nikoli ni zaprl pokrovčkov na flomastrih. Ko je končal z risanjem, jih je kar odložil na mizo, pokrovčke pa pustil ležati naokrog.

"Jakob, pospravi flomastre in zapri pokrovčke," mu je vedno govorila mama.

"Bom, bom!" je odgovoril Jakob. A tega nikoli ni storil.

Čez nekaj dni, ko je Jakob spet sedel za mizo in hotel narisati velik mavrični lok, je ugotovil, da flomastri ne rišejo več. "Kaj pa je zdaj to?" je začudeno vprašal. Poskusil je modrega, potem zelenega, nato rdečega – vsi so bili suhi!

"Mami!" je zavpil. "Moji flomastri ne delajo več!"

Mama je prišla v sobo, videla odprte flomastre in samo zavzdihnila. "Jakob, to se zgodi, če ne zapreš pokrovčkov. Flomastri se posušijo in postanejo neuporabni."

"Ampak... kaj pa zdaj?" je žalostno vprašal Jakob.

"Zdaj bomo morali kupiti nove," je rekla mama. "Ampak pomisli – to pomeni, da bo potrebne več plastike za nove flomastre in tudi denar bi lahko porabili za kaj drugega. Poleg tega stari flomastri končajo med odpadki."

Jakob je malo pomislil, a ni bil preveč prepričan, zakaj bi to bilo tako pomembno. "Saj so to samo flomastri," je rekel.

Te noči je Jakoba prebudil tih šepet. Ko je odprl oči, je na njegovi mizi zagledal svoje stare, posušene flomastre, ki so oživele. Vsi so imeli drobne oči in usta, njihove plastične konice pa so bile obrnjene proti njemu.

"Jakob!" so zavpili v en glas. "Zakaj si nas pustil odprte?!"

Jakob se je prestrašeno dvignil iz postelje. "Kaj? K-kaj se dogaja?"

"Mi smo tvoji flomastri," so rekli. "Veseli smo bili, ko si nas uporabljal za risanje. Risali smo mavrice, sonce, drevesa... A ti si nas pustil odprte in zdaj smo posušeni. Ne moremo več ustvarjati!"

Jakob je pogledal flomastre in zamrmral: "Nisem vedel, da je to tako pomembno..."

"Ena malomarnost, en pozabljen pokrovček in že smo uničeni!" so nadaljevali flomastri. "In veš, kaj to pomeni? Zdaj bodo morali narediti nove. Vsak nov flomaster zahteva plastiko in barvila, ki onesnažujejo planet."

Nenadoma so ga flomastri odpeljali na čuden kraj – v veliko tovarno, kjer so izdelovali nove flomastre. Videli so ogromne stroje, ki so topili plastiko in jo oblikovali v ohišja flomastrov. Iz

dimnikov se je vil dim, reke ob tovarni pa so bile obarvane z modrimi, rdečimi in zelenimi madeži.

"Vidiš?" so rekli flomastri. "Vsak nov komplet, ki ga kupiš, povečuje to onesnaževanje. Če bi bolje skrbel za nas, bi lahko ustvarjali še dolgo časa."

Jakob je žalostno prikimal. "Nisem vedel, da to povzroča toliko težav..."

Ko se je prebudil, je bila njegova soba spet običajna, flomastri pa so suhi tiho ležali na mizi.

Od tistega dne naprej je Jakob poskrbel, da je po risanju vedno zaprl pokrovčke. Vsak flomaster je imel svoje mesto v škatli in ko je kakšnega pozabil zapreti, se je hitro vrnil, da popravi napako.

"Mami, zdaj sem čisto spremenjen!" je rekel Jakob. "Moji flomastri bodo trajali še dolgo, obljubim!"

Mama se je nasmehnila. "Zdaj si res postal odgovoren, Jakob. Veš, vsak majhen korak šteje, ko gre za skrb za naš planet."

Jakob je svojo izkušnjo delil tudi s sošolci. Z njimi so naredili plakat z naslovom *Zapri flomaster, reši planet!* in tudi druge naučil, kako pomembno je skrbeti za stvari, ki jih že imajo, namesto da bi jih kar naprej menjavali za nove.

Jakob je bil od takrat znan kot fant, ki je znal paziti na svoje stvari. In njegovi flomastri? Še vedno so risali najlepše mavrice daleč naokrog.

JAKOB IN RAZTRGANE NOGAVICE

Jakob je bil fant, ki je imel rad udobje. Toda ena stvar, ki je ni maral, so bili copati. "Zakaj bi nosil copate, če imam nogavice?" je vedno rekel. Tako je po hiši ves čas hodil v nogavicah – na lesenih tleh, po ploščicah v kuhinji in celo na terasi.

Mama ga je večkrat opozorila: "Jakob, obuj copate, drugače si boš raztrgal nogavice!"

"Ampak copati so nerodni," je odgovoril Jakob. "Nogavice so bolj udobne."

Čez nekaj dni je mama našla prvo luknjo v njegovih nogavicah. Potem drugo. In tretjo. Na koncu so bile vse njegove nogavice polne lukenj.

"Jakob, spet si raztrgal nogavice!" je zavzdihnila mama.

"Saj imam še druge," je rekel Jakob in si obul nov par. A tudi te niso dolgo zdržale. Čez nekaj tednov ni imel več nobenih celih nogavic, zato ga je mama peljala v trgovino po nove.

Ko sta prišla domov, mu je mama rekla: "Jakob, veš, da izdelava nogavic ni tako nedolžna, kot se zdi. Tkanje novih nogavic zahteva veliko vode, energije in barvil, ki lahko onesnažujejo okolje."

Jakob je dvignil obrv. "Ampak to so samo nogavice, mami. Kaj pa to spremeni?"

Mama je zavzdihnila, vedoč, da bo Jakob moral to razumeti na svoj način. In tako se je tudi zgodilo – te noči je Jakob sanjal prav posebne sanje.

Ko je zaspal, se je nenadoma znašel v tovarni nogavic. Povsod okoli njega so bili veliki stroji, ki so prejo obračali, barvali in tkali. Poleg strojev so stale ogromne kadi z vodo, ki je bila obarvana v različne barve.

"Jakob," je zaslišal glas, "poglej, kako nastajajo tvoje nogavice."

Iz sence je stopil gospod Nogavičnik, majhen mošček z brki, oblečen v obleko iz pisanih nogavic. "Vsakič, ko raztrgaš par nogavic in potrebuješ nove, se mora vse to znova izdelati," je rekel gospod Nogavičnik in pokazal na stroje.

"Zakaj pa je to problem?" je vprašal Jakob.

"Ker za izdelavo enega para nogavic potrebujemo ogromno surovin," je pojasnil gospod Nogavičnik. "Poglej tukaj – za prejo potrebujemo bombaž, za katerega je treba veliko vode in zemlje. Potem so tu kemikalije za barvanje, ki lahko onesnažijo reke."

Jakob je opazoval, kako barvila iz strojev tečejo v reko, ki je postala vijolična. Voda v reki je bila polna rib, ki so plavale proti površju in bile videti utrujene.

"To pa ni dobro," je tiho rekel Jakob.

"Prav imaš," je rekel gospod Nogavičnik. "Zato je pomembno, da svoje nogavice ohranjaš cele in jih nosiš čim dlje. Če ne nosiš copat, jih hitro uničiš in potrebuješ nove. To pomeni več odpadkov in več onesnaževanja."

Nenadoma se je Jakob znašel ob ogromnem kupu raztrganih nogavic. Nekatere so bile luknjaste, druge razbarvane, vse pa so bile vržene na kup smeti.

"Kaj je to?" je vprašal Jakob.

"To so vse nogavice, ki si jih ti raztrgal in zavrgel," je pojasnil gospod Nogavičnik. "Vsaka raztrgana nogavica ostane na smetišču še zelo dolgo."

Jakob je postal žalosten. "Nisem vedel, da moje nogavice povzročajo toliko težav..."

"Zdaj pa veš," je rekel gospod Nogavičnik. "Zato nosi copate, Jakob. Tako bodo tvoje nogavice trajale dlje in pomagal boš naravi."

Ko se je Jakob prebudil, je bila njegova soba spet običajna. Pogledal je svoje nogavice, ki so ležale ob postelji, in takoj stekel po copate.

Od tistega dne je Jakob vedno nosil copate, tudi če je moral večkrat pospraviti omaro, ker jih ni našel. Nogavice so mu zdržale veliko dlje, mami pa ni bilo več treba kupovati novih vsakih nekaj tednov.

Ko je naslednjič šel v šolo, je Jakob pripravil posebno predstavitev o pomembnosti skrbnega ravnanja z oblačili. Pokazal je slike tovarn, onesnaženih rek in kupov odpadkov. Njegovi sošolci so bili presenečeni in so ga pohvalili za njegov trud.

Jakob je bil vesel, da je s svojim zgledom pomagal naravi. Kaj pa gospod Nogavičnik? Verjetno je bil nekje daleč prav ponosen nanj.

JAKOB IN GORA UMAZANEGA PERILA

Jakob je bil prava mala energijska bombica. Rad se je igral zunaj, plezal po drevesih, skakal v luže in tekal po blatnih poljih. Najbolj pa je užival, ko se je valjal po blatu, kot da je prašiček na kmetiji.

"Mami, glej, kako zabavno je!" je rekel, ko je prišel domov popolnoma prekrit z blatom od glave do pet.

Mama je zavzdihnila in rekla: "Jakob, spet bo treba prati vsa tvoja oblačila. A veš, koliko vode in energije porabimo za to?"

"Ampak to je samo pranje," je rekel Jakob in odbrzel pod tuš.

Naslednji dan je zgodba potekala enaka. Jakob je po šoli stekel na dvorišče, se podil za žogo, skakal v luže in se nazadnje še valjal po blatnem polju. Domov je spet prišel umazan kot mali blatni duh.

Mama je začela preračunavati: "Jakob, če bomo vsak dan prali tvoje blatne hlače, majice, nogavice in jakne, bomo porabili ogromno vode, elektrike in pralnega praška. Veš, da pranje oblačil vpliva tudi na okolje?"

"Ampak kako?" je Jakob vprašal, medtem ko je vlekel svojo blatno majico čez glavo.

Mama mu je razložila: "Vsakič, ko peremo, porabimo veliko vode, ki jo moramo najprej očistiti, preden jo lahko ponovno uporabimo. Pralni stroj pa potrebuje elektriko, ki jo pridobivamo iz virov, ki pogosto onesnažujejo okolje. Poleg tega pralni prašek vsebuje kemikalije, ki lahko končajo v rekah in škodujejo živalim in rastlinam."

Jakob je poslušal, a si ni mogel predstavljati, da bi se odpovedal igri v blatu. Tisto noč je imel prav posebne sanje.

Jakob se je znašel na ogromnem polju oblečen v svoja najljubša oblačila. Toda povsod okoli njega so stali veliki pralni stroji, ki so vrteli oblačila. Iz njih je tekla voda v dolge cevi, ki so se izlile v reko.

"Kam pa gre ta voda?" je Jakob vprašal.

Iz bližnjega stroja je pokukal majhen možiček z milnimi mehurčki na glavi. "Jakob, to je voda, ki jo uporabljamo za pranje tvojih oblačil," je rekel možiček. "Vidiš, kako se izliva v reko? Poglej bližje."

Jakob je pokukal v reko in videl ribe, ki so plavale med milnimi mehurčki. Nekatere so bile videti utrujene, druge so plavale stran od penaste vode.

"Uau, nisem vedel, da pranje tako vpliva na ribe," je rekel Jakob.

"Vse, kar naredimo, vpliva na naravo," je pojasnil možiček. "In več ko pereš, več onesnaženja povzročaš. Seveda je pomembno, da imaš čista oblačila, ampak če bi bil bolj previden, bi jih moral prati manj pogosto."

Jakob je razmislil. "Kaj pa lahko naredim?"

"Najprej ne plezaj in skači v blato vsak dan," je rekel možiček. "In če že, poskrbi, da imaš oblačila, ki so namenjena samo igri zunaj – tista, ki jih lahko nosiš večkrat, tudi če so malo umazana. Tako ne bo treba vedno prati celega kupa tvojih oblačil."

Ko se je Jakob prebudil, je bil odločen, da bo nekaj spremenil. Tisti dan je po igri prišel domov s samo malo blata na kolenih. Mama ga je začudeno pogledala: "Jakob, kaj pa ti danes tako čist?"

"Sem malo bolj pazil," je rekel Jakob. "In obljubim, da se ne bom vedno valjal po blatu. Če pa že, bom nosil stare trenirke, da jih ne bo treba takoj prati."

Mama je bila navdušena: "To je super, Jakob! Vidiš, tudi majhni koraki lahko pomagajo našemu planetu."

Jakob je svojo izkušnjo delil tudi s sošolci in skupaj so organizirali "blatni dan," kjer so vsi otroci lahko tekali in plezali v starih oblačilih, ki jih po igri niso takoj oprali. Vsi so se naučili, da je zabava v naravi lahko okolju prijazna, če le malo premisliš.

Od takrat je Jakob še vedno užival v igri zunaj, a je bil bolj premišljen. Valjanje po blatu je postalo poseben dogodek, njegovi oblačilni kupčki za pranje pa so bili vse manjši. In možiček iz pralnega stroja? Tudi on je bil vesel, da je voda zdaj čistejša in narava bolj zadovoljna.

JAKOB IN ZAGRNJENE ROLETE

Poletni dnevi so bili za Jakoba vedno najlepši. Sonce je zgodaj vzšlo, ptice so prepevale in dan je bil poln dogodivščin. Toda Jakob je imel eno težavo – vsako jutro, ko je odhajal iz hiše, je pozabil zagrniti rolete na oknih svoje sobe.

Mama mu je že večkrat rekla: "Jakob, če ne zagrneš rolet, bo tvoja soba čez dan vroča kot pečica, in potem boš moral prižgati klimo."

"Bom, mami," je Jakob zamrmral, ko je hitel ven s svojo žogo v roki. Toda, kot vedno, je pozabil. Ko se je popoldne vrnil domov, ga je pričakala vročina, ki je udarila iz njegove sobe kot val iz puščave.

"Ojoj, kako je vroče!" je rekel Jakob in hitro prižgal klimatsko napravo. Sedel je na posteljo, medtem ko je hladni zrak polnil sobo. "To je rešeno," je zadovoljno rekel.

Toda to se je dogajalo vsak dan – Jakob je zjutraj pozabil zagrniti rolete, popoldne pa je moral prižgati klimo, da je sploh lahko zdržal v svoji sobi. Nekega dne pa je mama, ki je opazila visok

račun za elektriko, rekla: "Jakob, veš, da delovanje klimatske naprave porabi veliko elektrike? To ni dobro ne za naš denar ne za planet."

"Kako to misliš, mami?" je vprašal Jakob.

Mama mu je razložila: "Elektriko za klimatske naprave pridobivamo iz virov, ki pogosto onesnažujejo okolje. Ko po nepotrebnem prižigaš klimo, se porabi več energije in to prispeva k onesnaževanju zraka ter k podnebnim spremembam."

Jakob je to poslušal, a mu ni bilo čisto jasno, dokler ni tisto noč spet imel nenavadne sanje.

Jakob je sanjal, da je sredi ogromne puščave. Sonce je žgalo z neba in nikjer ni bilo sence. Ob sebi je imel ventilator, ki je deloval le, če je vrtel veliko ročico. Vsakič, ko je želel hladnejši zrak, je moral močno zavrteti ročico.

"Ojoj, to je naporno!" je rekel Jakob, ko je bil že po petem zavrtljaju zadihan. Minilo je šele nekaj minut, njegovi roki pa sta postajali vedno bolj utrujeni. Po desetih minutah je že sopihal kot parna lokomotiva.

"Tako ne bo šlo!" je vzkliknil popolnoma izmučen. "Takole se res ne morem hladiti. Moram najti pametnejši način!"

Iznenada se je nekdo pojavil ob njem.

"Zato moramo biti pametni, Jakob," je rekel glas izza hrbta. Obrnil se je in zagledal sončnega možiclja z rumenim sijem okrog glave. "Če bi zjutraj zagrnili rolete, bi tvoja soba ostala hladnejša, in ne bi porabil toliko energije za hlajenje."

"Kako pa naj to pomaga?" je vprašal Jakob.

Sončni možicelj je dal Jakobu v roke ogledalo in mu rekel, naj usmeri svetlobo na tla. Suho dračje se je začelo segrevati, dokler se ni začelo iz njega kaditi. "Sončna svetloba čez dan segreva vse, kar zadene – tudi tvojo sobo. Če zapreš rolete, preprečiš, da bi sonce ogrelo prostor."

Jakob je razumel. "Torej, če zaprem rolete, bo soba hladna, ko pridem domov, in ne bom potreboval klime?"

"Točno tako!" je pokimal možicelj. "In s tem boš pomagal prihraniti energijo in zaščititi naš planet."

Ko se je Jakob zjutraj zbudil, je takoj stekel do okna in zagrnil rolete. Tisti dan je bila njegova soba prijetno hladna, ko se je popoldne vrnil domov.

Od tistega dne naprej Jakob ni več pozabil zagrniti rolet. Postal je pravi strokovnjak za ohranjanje hladne sobe brez nepotrebne porabe elektrike. V šoli je celo pripravil plakat o tem, kako lahko majhne navade, kot je zapiranje rolet, pomagajo ohranjati planet.

Jakob je bil ponosen nase, ko je videl, da so tudi njegovi sošolci začeli razmišljati o tem, kako lahko sami pomagajo prihraniti energijo. Sončni možicelj pa je nekje daleč ponosno spremljal, kako Jakobova soba ostaja hladna brez klimatske naprave.

JAKOB IN STARA OBLAČILA

Jakob je bil vedno zelo ponosen na svoj videz. Ko so se začeli novi šolski dnevi, je pogosto razmišljal, kaj bi oblekel, da bi bil čim lepši. "Seveda, novi kosi, sveže barve, popolni kroji," je vedno sanjaril, medtem ko je opazoval reklame v revijah ali gledal televizijo. Vse je govorilo o najnovejših modnih trendih, Jakob pa si je želel biti takšen kot vsi drugi. A na žalost, ker niso imeli dovolj denarja, so bile pogosto njegove izbire omejene na nekaj, kar je imela mama doma – oblačila, ki so bila že kar nekaj časa v uporabi in jih je pred njim nosil že njegov starejši brat.

"Zakaj moram vedno nositi te iste stare hlače in puloverje?" je grdo rekel Jakob, ko je pogledal v svojo omaro, polno oblačil, ki jih je že nosil. Vsak dan je imel občutek, da so vsi okoli njega nosili nekaj novega, on pa je bil vedno v istem.

Mama ga je opazovala in mu s prijaznim pogledom odgovorila: "Jakob, oblačila so pomembna, ampak lepota ni v tem, kako nova so, temveč kako jih nosiš in kaj vse počneš v njih. Ljubezen, s katero ravnaš z njimi, in kako poskrbiš, da jih ohraniš, naredi oblačila privlačna."

"Res?" je začudeno vprašal Jakob, ki je vedno iskal nekaj, kar bi ga ločilo od drugih. "Ampak, mami, vsi so ves čas govorili o novih oblačilih, o tem, kako moraš biti v modi, če želiš biti sprejet."

Takrat je v sobo prišla babica. "Kaj pa je, Jakob, kaj ti ni všeč?" je vprašala.

"Babica, zakaj ne morem imeti novih oblačil? Vsi imajo takšne čudovite stvari, vedno so lepo oblečeni, jaz pa sem v starih oblačilih!"

Babica se je nasmehnila in mu odgovorila: "No, mogoče ti lahko pomagam. Se spomniš, ko sem že pomagala popravljati stara oblačila tvojega brata?"

Jakob je nekoliko zmedeno pokimal. "Da, ampak ta oblačila so bila zanj."

Babica je z dvignjenim prstom rekla: "In kaj misliš, če bi še tebi malo popravila stara oblačila? Naredila bi jih prav posebna, da bi ti bila še bolj všeč."

Jakob je bil začuden, a hkrati navdušen. "Res? Pa jih bom lahko nosil?"

Babica je vzela nekaj starejših kosov oblačil in začela z njimi ustvarjati nekaj novega. Dodelala je zavihke, spremenila žepke, dodala nekaj okraskov in novih gumbov. Jakob je komaj čakal, da bo videl rezultat. Kmalu je bila pred njim prava modna preobrazba!

"To je tako lepo! Čeprav so stara oblačila, izgledajo super!" je vesel rekel Jakob, ko si je oblekel popravljen pullover in hlače. "Babica, tele hlače so res posebne in pullover je tudi enkraten, Vsi mi bodo zavidali!"

Mama je prišla v sobo in se presenečena nasmehnila: "Kaj pa je to, Jakob? To je zelo lepo! Prav sem ti povedala, da za oblačila ni pomembno, koliko so stara, ampak kako jih nosiš."

Jakob je bil tako ponosen na svoja predelana oblačila, da je takoj stekel v šolo. Tam so ga vsi prijatelji vprašali, kje je kupil tako lepe hlače in pullover.

"To mi je naredila moja babica!" je vesel odgovoril Jakob. "In veste kaj? Oblačila niso nova, pa so postala še boljša."

Njegovi prijatelji so bili presenečeni. "Kje si jih pa našel, Jakob?" je vprašal Marko.

"To niso nova oblačila, to so stara oblačila mojega brata, ki jih je babica spremenila v nekaj posebnega. Poglejte, kakšne lepe zavihke ima moj pullover, pa žepi!"

Jakob je bil ponosen, da je lahko prijateljem pokazal, kako lahko stara oblačila postanejo nekaj edinstvenega. Vsi so ga občudovali in tudi on je začel bolj ceniti tisto, kar že ima. Ni bilo več potrebe po novih oblačilih, ker je zdaj znal poskrbeti za tiste, ki jih že ima.

Tisto popoldne je Jakob doma skupaj z mamo in babico še bolj podrobno preiskal svojo omaro. Vse, kar ni bilo več uporabno, je dala babica v predelavo. Stare čevlje je prekrila z barvami, raztrgane hlače pa spremenila v nove modne kratke hlače za poletje. Jakob je začel ceniti vse, kar ima, in spoznal, da ni pomembno le to, koliko stvari imamo, ampak kako jih negujemo in ponovno uporabimo.

Na koncu je Jakob pripravil še plakat za šolo, kjer je pisal o tem, kako lahko stara oblačila postanejo nova, kako je pomembno varčevati z viri in o tem, da ni treba vedno kupovati novih stvari. Z veseljem je razlagal svojim prijateljem, da so lahko oblačila še bolj posebna, če jim damo novo življenje.

In tako je Jakob od tistega dne dalje začel vedno bolj ceniti tisto, kar že ima. Postal je pravi mojster predelave oblačil in skupaj z mamo in babico je ustvaril številne lepe kose, ki so bili prav tako modni, hkrati pa tudi ekološki. Vsem je pokazal, da lepota ni v tem, koliko novih stvari imamo, ampak v tem, kako ravnamo s tem, kar že imamo.

JAKOB IN ČAJ BREZ ODPADKOV

Jakob je bil vedno velik ljubitelj čaja. Vsako jutro, takoj ko se je zbudil, je šel v kuhinjo, skuhal skodelico čaja in jo pil ob zajtrku. Vzel je filter vrečko, jo dal v skodelico, nalil vročo vodo in počakal, da se je čaj pripravil. Ko je popil čaj, pa je vrečko zavrzel v smeti.

Nekega dne je Jakob med pitjem svojega čaja poslušal svojo mamo, kako pomembno je zmanjšati količino odpadkov in varčevati z viri. "To sem že nekajkrat slišal," je pomislil Jakob, "in vedno me je zanimalo, kako bi lahko prispeval tudi jaz. Ampak čaj brez filter vrečke, kako bi pa to naredil?"

Ko je naslednjič obiskal svojo babico, jo je vprašal, kako lahko zmanjša odpadke pri svojem čaju. Babica se je nasmehnila in mu rekla: "Jakob, zakaj pa ne bi pridelal svojih zelišč za čaj? Tako bi lahko imel svoj čaj brez vrečk za enkratno uporabo in brez smeti."

Jakob je bil sprva nekoliko zmeden. "Kaj pa pomeni pridelati čaj brez vrečk, babica? Kako naj si pridelam svoj čaj?"

Babica je z veseljem odgovorila: "Lahko posadiš svoja zelišča, kot so meta, melisa, žajbelj in kamilica. Potem jih lahko obiraš in uporabljaš za čaj. Brez vrečk, brez odpadkov. Sam boš ustvaril svež in okusen čaj, vsak dan!"

Jakob je bil navdušen. Babica mu je dala nekaj semen za različna zelišča, da jih bo lahko posadil na svojem vrtu. Povedala mu je, kako skrbno zalivati rastline in kako jih obrezovati, da bodo rasle in mu kasneje dajale čudovite liste, ki jih bo lahko uporabil za čaj.

Po nekaj tednih, ko je Jakob skrbno negoval svoje rastline, je na vrtu zrasla prava zeliščna oaza. Meta je dišala po svežini, melisa je bila nežno zelena, kamilica pa je imela bele cvetove, ki so obljubljali čudovit čaj. Jakob je bil navdušen in vesel, da je njegov vrt uspešno zrasel.

Nekega jutra je Jakob nabral nekaj listov mete in jih dal v vročo vodo. Čaj je bil čudovit in svež, brez potrebe po filter vrečkah. "To je pa nekaj posebnega!" je vzkliknil Jakob. "Vse sem pridelal sam, brez smeti!" Ko je prvič pil svoj čaj, je bil ponosen tudi zato, ker je vedel, da je storil nekaj dobrega za okolje.

Sledili so drugi dnevi, ko je Jakob vsak dan pobiral sveže liste iz svojih rastlin. Po navadi je izmenjeval med različnimi zelišči, da je imel čaj vedno drugačen okus. Kmalu je spoznal, da je pridelava lastnega čaja lahko zelo zabavna in da se tako tudi nauči veliko o naravi. Ob tem pa ni pozabil, da s tem zmanjšuje količino odpadkov.

Jakob je bil zelo ponosen na svoj vrt. Vse več prijateljev iz šole je izvedelo za njegov podvig in ga spraševalo, kako lahko tudi oni pridelajo svoj čaj. Jakob jim je z veseljem pokazal svoj vrt in jim povedal, kako enostavno je, če si le vzameš čas in prostor za to. "Ne samo, da je ta čaj bolj okusen," je rekel Jakob, "ampak pomaga tudi našemu planetu. Brez odpadkov, brez smeti."

Ko je nekega dne prinesel svoj domači čaj v šolo, so ga vsi prijatelji z navdušenjem poskusili. "Kako dober je ta čaj, Jakob!" je povedala Tanja. "Kako si ga naredil?"

Jakob je odgovoril: "Naredil sem ga iz svojih rastlin, ki jih imam doma na vrtu. Nič filter vrečk, samo čisti naravni čaj. In ko ga popijete, je pravi užitek!"

Vsem je bilo to zelo všeč, mnogi so se odločili, da bodo tudi sami posadili nekaj zelišč in pridelali svoj čaj. Jakob je bil srečen, ker je svoji ideji dal življenje, in ves čas je razmišljal, kako bi še naprej pomagal okolju. S tem, ko je pridelal svoj čaj, je bil ponosen, da je naredil nekaj, kar ni dobro le zanj, ampak tudi za planet.

JAKOB IN NJEGOVA IZVIRNA IDEJA ZA PREVOZ

Jakob je bil zelo zaskrbljen zaradi vpliva, ki ga ima vsakodnevna vožnja z avtobusom na okolje. Vedno je razmišljal, kako bi lahko prispeval k varčevanju z energijo in zmanjšanju onesnaževanja. Medtem ko je njegov avtobus vsak dan porabljal veliko goriva, je Jakob iskal bolj izvirno rešitev. "Kaj pa, če bi bil bolj ustvarjalen?" je pomislil. "Kaj pa, če bi šel v šolo na način, ki ga še nihče ni poskusil?"

Nekega popoldneva, ko je sedel na svojem najljubšem drevesu v parku, mu je nenadoma prišla na misel neverjetna ideja. "Zakaj bi vedno uporabljal enako staro tehnologijo, kot so avtobusi in avtomobili, če bi lahko izkoristil nekaj povsem drugega?" je pomislil. "Kaj pa, če bi si naredil svoj lasten prevoz? Brez škodljivih izpuhov, brez fosilnih goriv in brez odpadkov!"

Jakob je takoj začel načrtovati. Razmišljal je o tem, kako bi lahko uporabljal veter, sončno energijo in svoje lastne moči, da bi prišel do šole. "Kaj pa, če bi si naredil nekakšen leteči tobogan?" se je domislil. "Če bi sestavil nekaj, kar bi lahko zdrnilo po hribu, vetrna energija pa bi ga dvigovala, bi lahko šel v šolo brez truda in brez onesnaževanja!"

Veselo je stekel v svojo delavnico in začel zbirati vse potrebne materiale. Zbral je dolge vrvice, lesene palice, nekaj sončnih celic, veliko jadro in staro leseno desko. Začel je graditi napravo, ki je združevala vso tehnologijo narave – sončno energijo za napajanje, veter za dvigovanje naprave in leseno desko s kolesi za vožnjo.

Po nekaj dneh trdega dela je Jakob dokončal svoj "leteči tobogan". Z veseljem je na njem testiral svojo idejo. Ko je na vrhu hriba sprožil mehanizem, je veter zares začel pihati in jadra so se napolnila z zrakom. Tobogan je začel počasi drseti navzdol, Jakob pa je občutil, kako ga dviguje veter in ga potiska naprej. "To je neverjetno!" je vzkliknil Jakob. "Ni bencina, ni plina, samo narava in moja ideja!"

Vsak dan je Jakob zdaj uporabljal svoj izum za prevoz v šolo. Na poti do šole so ga pogosto občudovali mimoidoči, ki niso mogli verjeti svojim očem. "Jakob, ti si pravi genij!" je rekel njegov sošolec. "Kako pa ti to počneš?" Jakob se je zasmel in jim povedal o svoji ideji, kako uporablja veter in sonce za vožnjo v šolo.

Tudi učitelji so bili navdušeni nad njegovim izumom. "Jakob, to je res edinstvena rešitev! Ne samo, da si prihranil energijo, ampak si tudi pokazal, kako lahko naravo uporabljamo na neškodljiv način," je dejala njegova učiteljica naravoslovja.

Tako je Jakob začel hoditi v šolo na svoj izumljeni način, vsak dan pa je s tem spodbujal svoje prijatelje, da razmislijo o novih načinih prevoza in o tem, kako varčevati z energijo. Na koncu so v šoli začeli organizirati posebne "dneve zelenega prevoza", ko so vsi učenci prišli na nenavadne in ustvarjalne načine – z rolkami, na skirojih, celo na kolesih, ki so jih poganjali z vetrom. Jakob je postal pravi junak in vir navdiha za vse okoli sebe, njegov izum pa je postal simbol, da lahko vsakdo najde svoj lasten način za varčevanje z energijo, če le uporablja svojo domišljijo in išče rešitve, ki so prijazne do planeta.

JAKOB IN ČUDEŽNO MILO

Jakob je bil vedno zelo zavzet, kadar je pomival posodo. Morda celo malo preveč zavzet. Ko je mama rekla: "Jakob, danes si ti na vrsti za pomivanje posode," je bil vesel. Vodo je pustil teči, prijel je gobico in odprl veliko steklenico detergenta za posodo.

"Več pene, bolj čista posoda," si je mislil Jakob in na gobico nalil ogromno detergenta. Voda se je res lepo penila, milni mehurčki so se dvigali nad umivalnikom, Jakob pa je z veseljem umival in brisal posodo. "To je zabavno!" je rekel sam pri sebi, ko so mehurčki zapolnili skoraj pol kuhinje.

Ko je končal, je ponosno pokazal mami sijočo posodo. Toda mama se ni zdela tako zadovoljna, kot je pričakoval. "Jakob, poglej, koliko detergenta si porabil! In koliko vode! To je veliko preveč," je rekla, ko je opazila skoraj prazno steklenico in mokro kuhinjo.

Jakobu ni bilo povsem jasno, zakaj je to problem. "Ampak posoda je čista, mar ne?" je odvrnil.

Mama je sedla z njim za mizo in mu začela razlagati. "Veš, Jakob, detergent za posodo gre po umivalniku v kanalizacijo. Če ga porabimo preveč, gre več kemikalij v vodo. Poleg tega pa vsaka steklenica detergenta zahteva plastiko in energijo za izdelavo. Če porabimo preveč detergenta, škodujemo naravi."

"Kako škodujemo naravi?" je vprašal Jakob in pogledal mamo z radovednimi očmi.

"Ko porabiš preveč vode in detergenta, onesnažiš okolje," mu je razložila mama. "Detergent gre po odtokih v reke, potoke in nato v morje. Tam uniči drobna bitja in rastline, ki so pomembne za čisto vodo."

"Ampak saj so čistilne naprave, ki očistijo vodo, kajne?" je vztrajal Jakob.

"Res je," je prikimala mama, "ampak ne morejo odstraniti vseh kemikalij. Poleg tega porabimo ogromno pitne vode, ki bi jo lahko privarčevali. Pa veliko odpadne plastike po nepotrebnem konča v naravi."

Jakobu se je posvetilo: "Aha! Torej, če uporabljam manj detergenta, pomagam prihraniti vodo in ščititi naravo?" je vprašal. Mama je prikimala. "Točno tako!"

Naslednjič, ko je bil na vrsti za pomivanje posode, je Jakob naredil načrt. Najprej je pripravil umivalnik s toplo vodo in vanj vlil samo kapljico detergenta. "Poskusimo, če bo dovolj," si je rekel. Začel je pomivati posodo in ugotovil, da ena kapljica popolnoma zadošča za vso peno, ki jo je potreboval.

"Mama! Poglej, posoda je čista, pa še steklenica detergenta je skoraj cela," je veselo zaklical. Mama ga je pohvalila: "Super, Jakob! Zdaj si pravi varuh okolja!"

Jakob je postal pravi mojster pomivanja posode na okolju prijazen način. Vsakič, ko je videl steklenico detergenta, je pomislil na reke, ribe in naravo. In ko so ga prijatelji vprašali, kako mu uspe tako hitro opraviti s posodo, jim je odgovoril: "S čudežno močjo kapljice detergenta!"

Od takrat naprej je Jakob pazil, da je detergent uporabljal zmerno, in tako je pokazal, da lahko že z majhno spremembo naredimo velik prispevek za naravo.

JAKOB IN ČAROBNA METLA

Jakob je bil znan po tem, da se mu je vedno zdelo, da ve najboljše rešitve za vse. Ko mu je mama prvič rekla, naj počisti dvorišče, mu je v roke potisnila veliko staro metlo. "Zdaj si pa ti na vrsti, Jakob. Lepo pometi dvorišče, da ne bomo imeli smeti vsepovsod." Jakob je prikimal in pogumno zavihtel metlo. A že po nekaj minutah ga je začelo boleti zapestje, prah mu je silil v nos in ves čas se je moral sklanjati za kakšnim papirčkom ali listom, ki ga metla ni ujela.

"To je preveč dela," si je zamrmral. Potem pa mu je na misel prišla "genialna" ideja. Zakaj bi se trudil z metlo, če pa imamo vrtno cev? Jakob je stekel v garažo, poiskal cev, jo priklopil na pipo in zavpil: "Problem rešen!"

Ko je odprl vodo, je ta z močnim curkom brizgnila po dvorišču. Vse smeti, prah in listje so hitro začeli drseti proti robu. Jakob je bil navdušen nad svojo iznajdljivostjo. "To je veliko lažje!" je rekel in nadaljeval s škropljenjem vsepovprek. Cev je brizgala tako močno, da so celo sosedove mačke pobegnile iz dvorišča.

Ko je dvorišče sijalo od čistoče, je Jakob ponosno opazoval svoje delo. "To je res genialno!" je rekel sam pri sebi in odšel na počitek. A ravno ko je sedel, je na vrata potrkala babica.

Babica je opazila mokro dvorišče in cev, iz katere je še vedno kapljala voda. "Jakob, kaj pa počneš?" ga je vprašala. Jakob ji je z nasmehom povedal: "Pometanje je pretežko. S cevjo gre hitreje, pa še zabavno je!"

Babica je dvignila obrvi in sedla poleg Jakoba. "Veš, Jakob, hitre rešitve niso vedno najboljše. Koliko vode si porabil, da si očistil dvorišče?" Jakob je skomignil. "Ne vem, ampak saj vode imamo dovolj, kajne?"

Babica je odkimala z glavo in začela razlagati. "Veš, Jakob, voda ni neomejen vir. Čeprav jo imamo pri nas dovolj, je drugod po svetu ljudje nimajo. In tudi tukaj moramo biti previdni.

Črpanje vode, čiščenje in prenos do naših pip zahteva energijo in vire. Če z njo zapravljamo, škodujemo naravi in tudi sebi."

Jakob je poslušal in začel razmišljati. "Pa saj jaz je nisem porabil toliko," je rekel.

Babica mu je pokazala na cev, iz katere je še vedno kapljala voda. "Čeprav misliš, da je to malo, se vse skupaj hitro nabere. Poleg tega – si pomislil, kam so šle vse smeti, ki si jih spral?"

Jakob je zardel. "No, v odtok, predvidevam."

"Točno tako," je rekla babica. "Ampak smeti ne izginejo. Namesto da bi jih pometel in pravilno ločil, so zdaj v kanalizaciji, kjer lahko zamašijo cevi ali končajo v rekah in škodujejo živalim." Jakobu je postalo nerodno. "Oprosti, babi. Nisem razmišljal o tem."

Babica mu je dala metlo in mu predlagala: "Poskusi naslednjič brez vode. Če uporabiš metlo, boš hitro ugotovil, da je to lahko prav zabavno. Včasih potrebujemo le malo truda, da naredimo pravo stvar."

Jakob je ubogal. Naslednjič je pograbil metlo in začel pometati. Na začetku se mu je zdelo dolgočasno, a ko je videl, kako smeti hitro izginjajo, je začutil zadovoljstvo. Po nekaj minutah je dvorišče postalo lepo urejeno, brez kapljice vode.

"Babica, poglej! Uspelo mi je!" je rekel navdušeno. Babica ga je objela in rekla: "Zdaj si pravi mojster pometanja. Narava ti bo hvaležna."

Jakob se je nasmehnil. Od tistega dne je vedno pometel dvorišče z metlo. Cev je uporabljal le še za zalivanje rož, pa še to zelo varčno. Kadar so ga prijatelji vprašali, zakaj ne uporablja cevi, jim je odgovoril: "Z metlo prihranim vodo in poskrbim za naravo! Pa še dobra telovadba je!"

Tako je Jakob postal pravi varuh vode in vzor sosedov, ki so ga pohvalili za njegovo vztrajnost.

JAKOB IN PENEČA UČNA URA

V majhni vasici je bil sončen sobotni dan, popoln za pranje avtomobila. Nagajivi Jakob je veselo skakal okoli očeta, ki je pripravljal vedro, gobo in cev za vodo.

"Očka, naj ti pomagam!" je rekel Jakob.

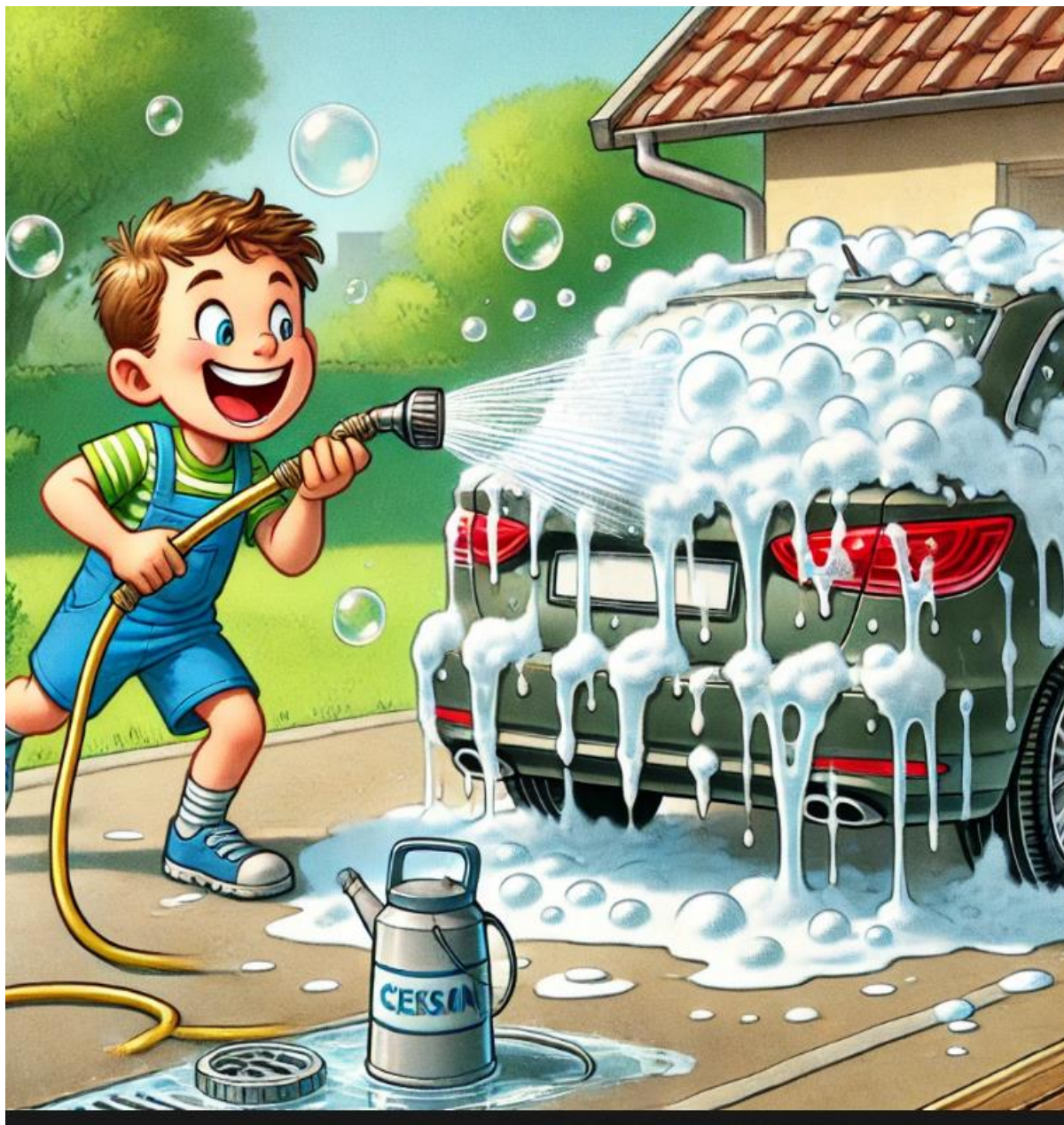
"Okej, Jakob, ampak najprej poslušaj: detergenta damo le malo, da ne škodujemo okolju, in vode ne smemo preveč razlivati," je opozoril oče.

Jakob je prikimal, a njegove oči so že bile na veliki steklenici detergenta, ki je stala na tleh. Ko je oče obrnil hrbet, je Jakob neslišno prijel steklenico in nalil detergent v vedro – veliko detergenta. Tako zelo, da so se pene začele prelivati čez rob.

"Več pene, bolj čist bo avto!" si je mislil Jakob in se zadovoljno smehljaj.

Pranje se je začelo, in Jakob je kmalu našel nov način zabave – s cevjo je začel vodo škropiti povsod naokoli. Najprej po avtu, potem po travi, nato pa še po očetu. "Pazi, Jakob!" je zavpil oče, a Jakob se je le smejal in škropil naprej.

Ko je avto končno začel dobivati sijaj, pa se je zgodilo nekaj neprijetnega. Pene so stekle po dovozu in na koncu končale v bližnjem odtoku, ki je vodil v reko. Oče je to opazil in resno pogledal Jakoba.

"Jakob, poglej to," je rekel in ga povabil bližje. "Vidiš te pene, ki tečejo v odtok? Misliš, da bodo izginile, ko bodo prišle v reko?"

"Ne vem," je odgovoril Jakob in postal malo manj nasmejan.

"Ne, Jakob," je rekel oče. "Detergent v vodi škoduje ribam in drugim živalim, ki živijo v reki. Poleg tega smo porabili veliko vode po nepotrebnem. Voda ne pride iz pipe kar čudežno. Potrebno je veliko truda in energije, da jo prečistijo in pripeljejo do nas."

Jakobu je postalo nerodno. Spomnil se je, kako se je smejal, medtem ko je šprical vodo in nalival detergent.

"Oprosti, očka. Nisem vedel, da lahko s tem škodujem okolju," je rekel.

Oče mu je prijazno položil roko na ramo. "Zdaj veš, kako pomembno je uporabljati detergente premišljeno in varčevati z vodo."

Naslednjo soboto, ko je oče spet pral avto, je Jakob sam dal le kapljico detergenta v vedro in skrbno pomagal pri pranju brez nepotrebne škropljenja.

Od tistega dne je Jakob postal pravi "varuh reke", kot so ga poimenovali prijatelji. Vsakič, ko je Jakob slišal, da kdo pretirava z detergentom ali škropi z vodo vsepovsod, mu je razložil, kako pomembno je, da ravnamo odgovorno.

In tako je Jakob postal še malo bolj modri Jakob, ki je s svojimi dejanji skrbel za čisto okolje in reko, kjer so še dolgo veselo plavale ribe.

JAKOB IN SKRIVNOSTNI VRTNARSKI ŠKORENJ

V prijetni vasici, obkroženi s polji in vrtovi, je Jakob pogosto pomagal babici pri zalivanju njenega vrta. Babica je imela čudovit vrt, poln pisanega cvetja, dišečih zelišč in sočne zelenjave.

"Jakob," je rekla nekega sončnega jutra, "za zalivanje uporabi deževnico iz soda pri lopi. Rastline imajo to vodo najraje, pa še pitne vode ne boš zapravljaj."

"Ampak iz cevi je bolj zabavno!" je rekel Jakob. Zagrabil je vrtno cev, odprl pipo in začel škropiti po vrtu. Voda je curljala in šumela, Jakob pa je med zalivanjem tekal naokoli in poškropil še nekaj mačk, ki so leno poležavale v senci.

"Jakob, nehaj se igrati!" ga je poklicala babica. "Pitna voda ni zastoj."

"Saj jo je dovolj!" je odvrnil Jakob in se smejal, ko je ustvarjal majhne "dežne oblake" z vodnim curkom.

Tisto popoldne, ko se je Jakob spet odpravljaj zalivat vrt, je na poti do vrta opazil čuden škorenj, ki je stal na travi. Bil je svetleč, zelenkaste barve in okrašen z vzorci listov.

Ko ga je pobral, je zaslišal globok glas: "Jakob, ne zapravljaj pitne vode!"

"Škorenj, ki govori?" je začudeno vprašal Jakob.

"Sem čarobni vrtnarski škorenj," je odvrnil glas. "Moja naloga je varovati naravne vire. Ti pa jih zapravljaš za svoje lumparije!"

"Saj zalivam vrt!" je rekel Jakob v svoj zagovor.

"Pitna voda je dragocena," je nadaljeval škorenj. "Vsaka kaplja, ki priteče iz pipe, prepotuje dolgo pot, da postane varna za pitje. Rastline ne potrebujejo tako čiste vode – deževnica je zanje idealna."

"Kako pa bi deževnica pomagala?" je vprašal Jakob, medtem ko je s strahom odložil cev.

Škorenj se je zasvetil in rekel: "Pokažem ti." Nenadoma se je Jakob znašel sredi sušne pokrajine. Ljudje so stali v vrsti s praznimi vedri, čakajoč na vodo, sonce pa je neusmiljeno pripekalo.

"To so kraji, kjer pitne vode ni dovolj," je pojasnil škorenj. "Vsaka kaplja se skrbno hrani za pitje in kuhanje. Zalivanje vrta s pitno vodo je tukaj nepredstavljivo razkošje."

Jakob je opazoval ljudi, kako so v vedra previdno zajemali vsako kapljo vode. Zavedel se je, kako razsipen je bil doma.

Ko se je vrnil v babičin vrt, je šel do soda z deževnico, v vedro je zajel vodo in začel previdno zalivati rastline. Babica ga je opazovala: "Tako je prav, Jakob. Deževnica je darilo narave."

Od tistega dne je Jakob postal pravi strokovnjak za zbiranje deževnice. Z babico sta pripravila še več sodov, da sta lahko ujela vsak dež. Prijateljem in sosedom je pripovedoval zgodbo o čarobnem škornju in o tem, kako pomembno je, da varčujemo s pitno vodo. Jakob je tako postal tudi "deževni Jakob", ki je vedno našel način, kako uporabiti naravne vire na pameten način. Vrt je bil še lepši, Jakob pa še bolj ponosen.

JAKOB IN BABIČINA KOSILA

V vasi, kjer so ljudje živeli v majhnih hiškah in imeli bogate vrtove, je bil Jakob, ki je imel rad hitro hrano, posebnež. Bil je poln energije in pogosto je hitel zjutraj v šolo, popoldne pa je tekel na nogometne treninge. Zanj je bilo najboljšo, če je mama v zamrzovalniku imela več pakiranj zamrznjenih pic, pomfrita in mesnih kroglic. "Hitro, enostavno in okusno!" je vedno ponavljal, ko je odpiral zamrzovalnik.

Nekega dne pa ga je babica povabila, naj pride k njej na kosilo. "Jakob, pripravila bom nekaj posebnega, gotovo ti bo všeč" je rekla z nasmehom. Jakob je privolil, saj ni hotel biti nesramen, čeprav ni bil preveč navdušen, saj babica vedno kuha počasi in dolgo.

Ko je Jakob prišel v babičino kuhinjo, je začutil prijeten vonj sveže kuhanih jedeh. Na mizi so bili krožniki s sveže pečenim mesom, domačimi cmoki in zelenjavnim pražencem, pripravljenim iz zelenjave iz babičinega vrta. Babičina kuhinja je bila polna živahnih vonjav in barv. Vse je izgledalo tako drugače od hrane, ki jo je običajno jedel.

"To so cmoki, kuhani po stari recepturi, Jakob," je rekla babica in ga povabila, naj sede za mizo. "Skrivnost je v tem, da jih kuhamo počasi in z ljubeznijo. Poskusi jih."

Jakob je previdno ugriznil v prvi grižljaj. Njegove oči so se zasvetile. "Vou, to je okusno!" je rekel presenečen. Meso je bilo mehko, a sočno, cmoki pa so imeli poln okus, ki ga je dolgo pomnil. Babičina zelenjavna omaka je bila sveža in dišéča, brez umetnih okusov, ki jih je poznal iz zamrznjenih jedi.

"Kako to, da hrana tako okusno diši in je tako polna okusa?" je vprašal Jakob.

Babica se je nasmehnila. "Pomembno je, da jed pripraviš počasi, uporabljaš sveže sestavine, ki jih pridelamo sami in ne tistih, ki so jih pripeljali od daleč pakirane v plastične vrečke, pa tudi, da ne pozabiš na ljubezen, ki jo vložiš v kuhanje. Hitro pripravljene jedi so enostavne, vendar ne vsebujejo vsega tistega, kar narava ponuja."

Jakob je med jedjo razmišljal. Nikoli ni pomislil, da bi bila hrana, pripravljena počasi, tako okusna. Ugotovil je, da se splača počakati, da se okus razvije, in da je domača kuhinja nekaj posebnega, kar je pogosto spregledal v svoji ljubezni do hitre hrane.

Ko je pojedel, je bil Jakob presrečen. "Babica, to je najboljše kosilo, kar sem jih kdaj jedel!" je rekel s širokim nasmehom.

Babica je veselo prikimala. "Vedela sem, da boš spoznal, kako lepo je jesti domačo hrano, pripravljeno iz rastlin, ki so zrasle na mojem vrtu. Nikoli ne pozabi, da je kakovost bolj pomembna od hitrosti. Pa še naravo varuješ. Na cestah bo manj tovornjakov, ki prevažajo hrano iz dežele v deželo, manj električne energije se bo porabilo za zamrzovanje jedi in manj bo odvrženih plastičnih vrečk."

Od tistega dne je Jakob začel na kuhanje gledati z drugačnimi očmi. Ni več iskal samo hitro pripravljenih jedi v zamrzovalniku, temveč je začel pomagati mami pri kuhanju, se učil novih receptov in užival v pripravi hrane z ljubeznijo. In ko je obiskal babico, je z veseljem jedel njene domače jedi, ki so bile vedno pripravljene s skrbnostjo in potrpežljivostjo.

Tako je Jakob postal pravi ljubitelj domače kuhinje in je odkril, kako zelo lahko slastna in zdrava hrana obogati življenje. Pa še za naravo je naredil nekaj koristnega.

JAKOB IN ČAROBNO JABOLKO

Jakob je bil pravi navdušenec nad tropskim sadjem. Banane, mango, ananas in kivi so bili nepogrešljivi na njegovem krožniku. Svojo ljubezen do teh eksotičnih sadežev je ponosno kazal, kadar so k njim prišli obiski. "Poglejte to!" je rekel, ko je odrezal kos manga. "Najslajše sadje na svetu!" Njegova mama in babica sta ga večkrat spodbujali, naj poskusi tudi domače sadje, še posebej babičina jabolka, a Jakob je bil vztrajen.

"Jabolka? Kako dolgočasno!" je pogosto rekel. "Banane so slajše, mango pa veliko bolj sočen." Babica ga je le opazovala in odkimavala. "Morda bi si moral premisliti," mu je enkrat rekla. "Pridi na moj vrt in odtrgaj jabolko z drevesa. Stavim, da boš presenečen."

A Jakob je vsakič našel izgovor, da ni šel z njo po jabolka. V trgovini je bilo tropskega sadja v izobilju in zdelo se mu je, da je to najboljša izbira. Dokler ni prišel tisti jesenski dan, ko ga je mama nenadoma povabila, naj gre z njo k babici pomagat nabirat jabolka.

"Zakaj pa jaz?" je zavzdihnil Jakob.

"Babica potrebuje pomoč, pa še malo na svežem zraku boš," je odvrnila mama.

Nejevoljno je Jakob privolil in že kmalu je stal na babičinem vrtu. Sonce je bilo toplo, zrak pa dišeč. Po travi je ležalo nekaj rdečih jabolk, v zraku pa se je mešal vonj po zrelih sadežih in sveži zemlji. Jakob je bil, čeprav si tega ni priznal, prijetno presenečen.

"Pridi sem," ga je poklicala babica in ga popeljala pod mogočno jablano, ki se je šibila pod težo rdečih, sijočih jabolk.

"Tu so tista dolgočasna jabolka," je rekla z nasmeškom. "Izberi si eno."

Jakob je pogledal drevo in opazil, kako se rdeči sadeži lesketajo v soncu. Nekoliko skeptičen je stopil bližje, iztegnil roko in odtrgal eno od največjih jabolk. Ko ga je držal v roki, je opazil, kako čvrsto in gladko je bilo.

"No, poskusi ga," ga je spodbudila babica.

Jakob je zavzdihnil, a babici na ljubo le ugriznil vanj. V trenutku, ko je zagrizel vanj, ga je okus popolnoma presenetil. Jabolko je bilo sladko, z rahlo kislino, sok pa mu je stekel po bradi. Zaprl je oči in počasi prežvečil grizljaj. "Kako... kako je to tako dobro?" je rekel. "To je najboljšo jabolko, kar sem jih kdaj jedel!"

Babica se je nasmehnila. "To je zato, ker je sveže, Jakob. To jabolko je zraslo na tem drevesu. Pogledaj okoli sebe – nič ni boljšega od sadja, ki pride naravnost iz narave."

Jakob je zvedavo pogledal babico. "Ampak tropsko sadje je tako posebnega videza. To pa je le navadno jabolko..."

"Navadno?" je rekla babica. "To jabolko je čudež narave. Ni bilo pakirano v škatle, ni prepotovalo tisoče kilometrov in ni čakalo v trgovini. Je sveže, polno okusa in prijazno do narave."

Jakob se je zamislil. Nikoli prej ni razmišljal o tem, kako pride sadje na njegov krožnik. Zdaj, ko je pogledal okoli sebe, mu je postalo jasno, koliko skrbi in ljubezni je vloženih v babičin vrt.

Tisti dan je Jakob pomagal nabrati celo košaro jabolk. "Zdaj vem, zakaj si tako ponosna na ta jabolka," je rekel babici. "So veliko boljša, kot sem mislil."

Ko se je Jakob vrnil domov, je prijateljem z navdušenjem razlagal o svežih jabolkih, ki so rasla pri babici. In ko je naslednjič mama predlagala jabolko namesto ananasa, Jakob ni ugovarjal. Namesto tega je ugriznil v sadež, saj se je zavedal, da je vse okusnejše, če je zraslo v bližini.

Od takrat naprej je bil Jakob znan kot tisti, ki je najbolj cenil domače sadje. In če ga je kdo vprašal, kaj je njegov najljubši sadež, se je le skrivnostno nasmehnil in rekel: "Čarobno jabolko z babičinega vrta."

JAKOB IN ZAMAZANA OKNA

Jakob je bil velik ljubitelj opazovanja sveta skozi okno. Kadar je zunaj sijalo sonce, je rad gledal, kako veter premetava listje, in kadar je deževalo, je štel kapljice, ki so tekmoval, katera bo prej zdrsnila po steklu. Rad je opazoval, kako se mimo hiše sprehajajo ljudje, kako sosedov pes tekmuje s senco in kako ptice letajo med drevesi. A imel je eno navado, ki je mamiči vedno povzročala glavobole – vsakič, ko je stal pred oknom, se je z obema rokama naslonil na steklo, pritisnil svoj nos nanj in z zanimanjem strmel ven.

Roke so puščale mastne odtise, nos pa okroglo megleno packo, ki se je vedno znašla ravno na sredini okna. "Poglej, kako zabavno se svetlikajo moje sledi na steklu!" je veselo vzkliknil, ko je sonce naredilo mavrične odseve njegovih sledi.

A mama ni bila tako navdušena. "Jakob," je vzdihnila, "ali sploh veš, koliko dela imam s temi okni? Vsakič moram vzeti vedro vode, čistilo in krpo, da jih očistim. To ni dobro ne zame, ne za naravo. Čistila onesnažujejo vodo, poleg tega pa to res traja celo večnost, da jih umijem."

Jakob jo je začudeno pogledal. "Ampak, mama, jaz samo gledam ven! Saj ne mislim nič slabega."

"Vem, Jakob," mu je odgovorila mama, "a moraš razumeti, da s takšnimi navadami po nepotrebnem trošimo vodo in škodujemo okolju. Pa še jaz sem utrujena od nenehnega čiščenja."

Jakob je pokimal, a se ni dolgo spomnil njenih besed. Naslednji dan je bil njegov nos že spet pritisnjen na steklo, roke pa so puščale dolge mastne proge. Mama je zavzdihnila in spet vzela vedro, čistilo in krpo. Ko je to ponavljala že petič v enem tednu, ji je prekipelo.

"Jakob!" je rekla: "Tole pa ne gre več. Če hočeš gledati skozi okno, boš moral najti način, da ne boš zamazal šip. Dajem ti izziv – če se spomniš rešitve, ti bom spekla tvojo najljubšo pito."

Jakob se je prijel za brado in začel premišljevati. Sedel je na stol, pogledal skozi okno in razmišljal o vseh stvareh, ki jih je rad opazoval. Potem je dobil zamisel. "Mama, kaj pa, če bi si naredil poseben kotiček za gledanje skozi okno?"

Mama je bila radovedna. Jakob je odšel v svojo sobo in začel urejati prostor. Prinesel je majhno preprogo, stol in nekaj velikih blazin, da mu bo udobno. "Tako! Če sedim na blazinah in gledam skozi okno, se mi ni treba naslanjati na steklo. Pa še udobneje je." je zmagoslavno izjavil.

Mama je bila navdušena. "To je čudovita ideja, Jakob!" mu je rekla. "Tako bodo okna ostala čista, jaz bom prihranila čas, vodo in čistila, ti pa boš še vedno lahko užival v opazovanju narave."

Jakob je bil ponosen nase. Od tistega dne je vedno sedel v svojem posebnem kotičku in z užitkom opazoval dogajanje zunaj. Okna so ostajala kristalno čista, mama je bila srečna, ker ji ni bilo več treba nenehno čistiti, in narava je bila hvaležna, ker so prihranili vodo in zmanjšali uporabo čistil.

A Jakob se ni ustavil pri tem. Ko je videl, kako lepo je, če se potrudiš za nekaj dobrega, je v svojem novem kotičku začel razmišljati še o drugih načinih, kako bi lahko pomagal naravi.

Ugotovil je namreč, da tudi s preprostimi navadami, kot je skrb za čista okna, lahko zaščitimo naravo.

JAKOB IN SKRIVNOSTNI GOSPOD VREMENAR

Jakob je zadnje čase postal pravi ekološki junak. Ko je zapiral vodo med umivanjem zob, ugašal luči, ko jih ni potreboval, in raje jedel jabolka iz babičinega vrta kot eksotično sadje, ki je pripotovalo z drugega konca sveta, je vedel, da s tem nekaj prispeva. Ampak kaj točno?

Nekega večera, ko je pred spanjem razmišljal o vsem, kar je v zadnjih tednih spremenil, se je v sobi nenadoma zaslišal nežen vetrič. Jakob se je ozrl naokrog in zagledal nenavadnega možica v plašču, ki je bil ves posut s kapljicami dežja in sončnimi žarki. Njegova brada je spominjala na meglico nad gorami, oči pa so bile kot dva majhna oblaka, ki se skrivata za soncem.

"Kdo si ti?" je začudeno vprašal Jakob.

"Sem gospod Vremenar, varuh vremena in ravnovesja v naravi," se je nasmehnil možic. "A prikažem se le tistim, ki resnično skrbijo za planet. In ti, dragi Jakob, si v zadnjem času naredil veliko dobrega!"

Jakob je zasijal od ponosa. "Res? Ampak kako lahko jaz vplivam na vreme?"

Gospod Vremenar se je rahlo zazibal na mestu in mu odgovoril: "Ko si zmanjšal porabo vode, si pomagal prihraniti dragocene kapljice, ki jih bo narava potrebovala v času suše. Ko si se odpovedal sadju, ki je prišlo z letalom iz daljnih dežel, si pomagal zmanjšati onesnaženje zraka. Ko si ugasnil luči, si pomagal prihraniti energijo, ki bi sicer lahko prispevala k segrevanju ozračja. Vidiš, vsako tvoje dejanje šteje!"

Jakobu se je razjasnilo. "Torej sem s svojimi dejanji morda celo preprečil poplavo ali sušo? In morda sem pomagal, da prejšnji teden ni bilo tako močnega neurja, kot so ga napovedovali?" je zamišljeno vprašal. Gospod Vremenar je pokimal. "Morda. In tudi če ne kar takoj, bodo tvoja dejanja pripomogla k bolj zdravemu okolju za vse ljudi, tudi za tiste, ki jih imaš najraje."

Gospod Vremenar se je skrivnostno nasmehnil. "Vse je povezano. In kar je najlepše – nikoli nisi premajhen, da ne bi mogel spremeniti sveta na bolje."

Jakob se je zadovoljno nasmehnil. Nikoli si ni mislil, da lahko s tako majhnimi dejanji vpliva na tako velike stvari.

In Jakob je vedel, da bo odslej še bolj skrbel za svoj planet.

IN KAKO SO PRAVLJICE NASTALE?

Te pravljice so nastale v študijskem krožku *Rešimo planet – ustvarimo bolj zelen svet*, ki ga povezuje skupna skrb za varovanje okolja, podnebja in trajnostni razvoj. Zbrali smo se ljudje, ki verjamemo, da lahko že majhni koraki vodijo do velikih sprememb. Raziskujemo preproste, a učinkovite načine, kako lahko vsak posameznik s svojimi vsakodnevnimi navadami prispeva k bolj zelenemu svetu – kako zmanjšati porabo električne energije in pitne vode, omejiti količino odpadkov ter spodbujati ponovno uporabo materialov. Razpravljamo o tem, kako izboljšati energetska učinkovitost v domovih, zmanjšati uporabo plastike in izbrati bolj trajnostne oblike prevoza.

Ker želimo ta duh ohranjanja narave prenesti tudi na naše otroke in vnuke, smo pripravili zbirko pravljič, ki skozi igrive zgodbe spodbujajo ljubezen in odgovornost do okolja. Glavni junak, nagajivi Jakob, sprva ne razmišlja veliko o posledicah svojih dejanj – pusti teči vodo, pušča prižgane luči, nerad ločuje odpadke in mu ni mar, kaj se zgodi z zavrženo hrano. A skozi različne dogodivščine spoznava, kako lahko majhne spremembe v njegovem ravnanju naredijo veliko za naravo in prihodnje generacije. Korak za korakom se Jakob spreminja v pravega eko junaka – in morda bo s svojimi podvigi navdihnil tudi vas!

Pri pisanju, ilustriranju in urejanju te zbirke smo si pomagali s ChatGPT, ki nam je bil v podporo pri oblikovanju zgodb in iskanju ustvarjalnih rešitev.

Naj vas te pravljice popeljejo v svet domišljije in hkrati spodbudijo k razmisleku o tem, kako lahko vsi skupaj prispevamo k bolj zelenemu planetu.

